

VERDENSMÅL

Præsentation af Verdensmål nr. 13

KLIMAINDSATS

Velkommen til School To Go og dagens undervisning!

Dette er et forløb i faget "Verdensmål" i tre episoder, med de tre temaer "Klimaindsats", "Livet i Havet" samt "Livet på land". Der vil både være lytte-tekster og øvelser i episoderne.

Introduktion

Du har måske hørt folk tale om klimaforandringer, set nyheder om skovbrande, oversvømmelser eller protester omkring klimaet. Alt dette drejer sig om Verdensmål nr. 13: Klimaindsats. Men hvad betyder det egentlig for dig?

For at sætte det lidt i perspektiv: Forestil dig en verden, hvor somrene er for varme til at være udenfor, hvor din yndlingsstrand nu er under vand, og hvor de dyr og planter, du kender, begynder at forsvinde. Det lyder dystert, ikke? Dette er nogle af de konsekvenser, vi potentielt står over for, hvis vi ikke adresserer klimaforandringerne.

Som ung står du ved skillevejen mellem ungdom og voksenliv. I løbet af de næste ti år vil mange af de beslutninger, der træffes globalt, direkte påvirke din fremtid. Det betyder også, at du har en unik mulighed for at være en del af løsningen. Ved at forstå klimaindsats og handle på det nu, kan du hjælpe med at forme en fremtid, der er sundere, mere retfærdig og bæredygtig.

Nogle vil måske sige, at du er for ung til at gøre en forskel. Men tænk på det: Rundt om i verden ser vi unge mennesker, ligesom dig, der går forrest i kampen mod klimaforandringer. De organiserer protester, skaber innovative løsninger og påvirker politiske beslutninger. Så, hvorfor ikke dig?

At lære om Klimaindsats og forstå dets betydning er ikke bare en "god ting at gøre". Det er essentielt for din fremtid, for vores planets fremtid, og for de kommende generationer. Så dyk ned i det, engagér dig, og vær en del af den forandring, vi så desperat har brug for.

Mål for undervisningen:

- Jeg kan liste vigtige termer i forbindelse med klimaindsatsen.
- Jeg kan beskrive konsekvenserne af klimaforandringer på både globalt og lokalt plan.
- Jeg kan demonstrere, hvordan man kan reducere sit eget CO₂-aftryk gennem hverdagsaktiviteter.
- Jeg kan identificere lokale klimainitiativer eller organisationer.
- Jeg kan reflektere over personlige vaner i forhold til deres indflydelse på klimaet.

Hvad går verdensmålet ud på, og hvilke underemner er der?

Hvad går det ud på?

Klimaindsats handler om at tage affære nu for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser. Vores planet varmes op på grund af de store mængder drivhusgasser, vi udleder, primært fra ting som biler, industri og energiproduktion. Dette fører til alvorlige ændringer i vores klima, som påvirker alt fra vejret til dyrelivet og vores daglige liv.

Hvorfor er det vigtigt?

De beslutninger, vi træffer nu, vil forme din fremtid. Hvis vi ikke handler, kan vi opleve mere ekstremt vejr som hedeølger, oversvømmelser og orkaner, tab af biodiversitet, og stigende havniveauer, der kan oversvømme kystbyer.

Underemner (eller delmål) for Verdensmål 13:

Styrke modstandsdygtighed: Sikre, at vi kan tilpasse os de klimaforandringer, der allerede er i gang, og beskytte mennesker og naturen mod skader.

Integration af klimaforanstaltninger: Indarbejde klimatiltag i nationale politikker og strategier, så vi tænker på klimaet i alle beslutninger.

Uddannelse og bevidsthed: Øge forståelsen og bevidstheden om klimaforandringer gennem uddannelse og offentlig information.

Planlægning og styring: Forbedre landes evne til at håndtere klimaforandringer, herunder ved at have katastrofeberedskabsplaner klar.

Mobilisering af ressourcer: Sikre, at der er penge og ressourcer til rådighed for at hjælpe med at bekæmpe klimaforandringer, specielt for de mest sårbare lande.

Klimainsats er ikke bare et globalt anliggende, men også noget, der direkte påvirker dit lokale samfund og din dagligdag. Ved at forstå og handle på dette verdensmål kan du være med til at sikre en bedre fremtid for dig selv og kommende generationer.

Hvilken måleenhed bliver opfyldelse af verdensmålet målt i?

Forestil dig, at klimainsats er som et computerspil. For at komme til det næste niveau skal vi udføre bestemte opgaver, og for hver opgave får vi point. I klimaspillet måler vi vores fremskridt ved hjælp af forskellige "pointsystemer" eller måleenheder.

Måleenheder for Verdensmål 13:

Drivhusgasemissioner: Dette er den mest kendte måleenhed. Det måler mængden af CO₂ og andre drivhusgasser, vi udleder i atmosfæren. Det er ofte angivet i "ton CO₂-ækvivalenter". Forestil dig det som en skala, hvor vi prøver at få tallet til at gå ned!

Temperaturstigning: Global opvarmning bliver ofte målt i grader Celsius. Målet er at begrænse stigningen til "langt under" 2 grader Celsius over førindustrielle niveauer og at bestræbe sig på at begrænse temperaturstigningen til 1,5 grader Celsius.

Nationale bidrag: Hvert land giver en plan for, hvordan de vil reducere deres emissioner. Det er som at give hvert land en individuel mission i spillet. Vi kan følge med i, hvor godt hvert land gør det i forhold til deres plan.

Finansiering: En vigtig del af klimaindsatsen er at skaffe penge til at støtte projekter og initiativer. Dette måles i dollar og ser på, hvor meget der bliver investeret globalt for at bekæmpe klimaforandringer.

Uddannelse og bevidsthed: Det handler ikke kun om tal og penge. Det handler også om, hvor mange mennesker der ved noget om klimaforandringer og gør noget ved det. Dette kan måles i antal uddannelsesprogrammer, kampagner og andre initiativer.

Så, når vi taler om, hvorvidt vi opfylder Verdensmål 13, kigger vi på disse måleenheder for at se, om vi er på rette vej. Det er en kompleks mission, men med fælles indsats kan vi gøre en forskel!

Hvad er bestå-niveauet, både nationalt og på globalt niveau?

Forestil dig, at klimaindsatsen er som en stor, vigtig eksamen, hvor hele verden deltager. "Bestå-niveauet" er de krav, vi skal opfylde for at beskytte planeten mod farlige klimaforandringer.

Globalt niveau:

Temperaturbegrænsning: Målet er at begrænse den globale temperaturstigning til "langt under" 2 grader Celsius over førindustrielle niveauer. Men for at være endnu sikrere vil vi helst begrænse temperaturstigningen til 1,5 grader Celsius. Hvorfor? Fordi selv en lille ændring i den globale temperatur kan forårsage store problemer som tørke, oversvømmelser og stigende havniveauer.

Finansiering: Rige lande har lovet at mobilisere \$100 milliarder om året indtil 2020 for at hjælpe fattigere lande med at bekæmpe og tilpasse sig klimaforandringerne. Dette niveau skal øges efter 2025.

Støtte til udviklingslandene: Uden for bare penge betyder det også at give teknologi, viden og værktøjer, så disse lande kan udvikle sig på en bæredygtig måde.

Nationalt niveau:

Nationale bidrag: Hvert land har deres egen "eksamensopgave" kaldet et nationalt bidrag (NDC). Dette er en plan, hvor de forpligter sig til at reducere deres emissioner med en bestemt mængde inden et bestemt år. Bestå-niveauet her ville være, at landet faktisk gør det, de har lovet.

Tilpasning: Lande skal også have strategier for at tilpasse sig klimaforandringerne. For eksempel kan et land, der ofte oplever oversvømmelser, bygge dæmninger eller hæve bygninger.

Bevidsthed og uddannelse: På nationalt niveau handler det også om at uddanne befolkningen om klimaforandringer og skabe en kultur for bæredygtighed.

Så "bestå-niveauet" handler i bund og grund om at gøre vores del - både som lande og som globalt samfund - for at beskytte vores planet og sikre en bæredygtig fremtid for alle.

Hvilke metoder vi har for at nå i mål med verdensmålet og hvilke lande er mest relevante?

Forestil dig klimaforandringer som et virkelig svært puslespil. Hele verden skal samarbejde om at lægge brikkerne korrekt for at løse det. Men nogle brikker (eller metoder) er større og mere afgørende end andre. Og nogle spillere (eller lande) har mere indflydelse på, hvordan puslespillet bliver lagt.

Metoder til at nå målet:

Reducer drivhusgasemissioner: Dette er som de største brikker i puslespillet. Vi skal skære ned på ting som biludstødning, industriudslip og kraftværker, der brænder fossile brændstoffer.

Vedvarende energi: Forestil dig solpaneler og vindmøller. Jo mere vi kan skifte fra kul og olie til disse grønne energikilder, desto bedre.

Skovrejsning og bevarelse: Træer er naturens måde at absorbere CO₂ på. Ved at plante flere træer og beskytte de skove, vi allerede har, kan vi hjælpe med at balancere klimaet.

Teknologiske løsninger: Dette inkluderer spændende nye teknologier, som kan fjerne CO₂ direkte fra atmosfæren eller endda "køle" planeten.

Adaptation: Dette handler om at gøre vores byer, lande og samfund bedre rustede til at håndtere klimaforandringerne, såsom at bygge højere dæmninger mod stigende havniveauer.

Mest relevante lande:

Store udledere: Lande som USA, Indien, Rusland og EU-landene er blandt de største udledere af drivhusgasser. Deres handlinger (eller mangel på samme) har stor indflydelse på klimaet.

Førende i teknologi: Lande som Tyskland, Japan og Sydkorea er pionerer inden for grøn teknologi og kan bidrage med innovative løsninger.

Udviklingslande: Selvom lande som Bangladesh, Nigeria eller Filippinerne måske ikke er de største udledere, er de ofte dem, der er mest sårbare over for klimaforandringer. Deres indsats for at tilpasse sig og overgå til bæredygtige metoder er afgørende.

Alle lande spiller en rolle, men nogle har en større brik at lægge i puslespillet. Det vigtige er, at alle arbejder sammen for at løse det.

Hvilken progression har vi set fra 2015 til 2021? og hvilke planer mod 2030 er der?

Progression fra 2015 til 2021:

Globale aftaler: I 2015 underskrev 196 lande den historiske Paris-aftale, hvor landene forpligtede sig til at begrænse global opvarmning til "langt under" 2 grader Celsius og helst til 1,5 grader. Dette var en kæmpe deal!

Investering i grøn energi: Mange lande har øget deres investeringer i vedvarende energi som sol og vind. Dette har ført til, at priserne på vedvarende energi er faldet dramatisk, hvilket gør dem mere tilgængelige.

Aktivism: Unge mennesker over hele verden, som Greta Thunberg, har fået massiv opmærksomhed omkring klimaforandringerne og har sat det højt på den politiske dagsorden.

Teknologiske fremskridt: Der er blevet udviklet nye teknologier for at fange og lagre CO₂, samt for at producere grønnere energi og transportmidler.

Tilbagetrækning og genindtrædelse i Paris-aftalen: USA, en af de største udledere af drivhusgasser, trak sig ud af Paris-aftalen i 2017, men vendte tilbage i 2021.

Planer mod 2030:

Strammere mål: Mange lande har revideret deres nationale klimaplaner med det formål at reducere emissionerne endnu mere inden 2030.

Grøn infrastruktur: Investeringer i grønne teknologier, transportmidler og infrastruktur vil fortsætte med at vokse.

Genopretning efter COVID-19: Efter den globale pandemi vil mange lande fokusere på "grøn genopretning", hvilket betyder, at de vil investere i bæredygtige løsninger som en del af deres økonomiske genopbygning.

Flere træer: Initiativer som at plante milliarder af træer over hele verden vil fortsætte med at tage fart.

Klima-uddannelse: Flere skoler og institutioner vil inkludere klimaforandringer i deres pensum, så de kommende generationer er bedre rustet til at tackle udfordringen.

Sammenfattende har vi set nogle gode fremskridt siden 2015, men der er stadig meget arbejde at gøre. Heldigvis ser planerne for 2030 ud til at bevæge os i den rigtige retning!

Hvad er den største fremgang vi har set siden 2015, altså en case fra virkelighedens verden?

Case: Den europæiske grønne pagt (European Green Deal)

Den europæiske grønne pagt, som blev introduceret af EU i 2019, er en af de mest ambitiøse klimaplaner fra et stort økonomisk område.

Hvad er det?

Dette er en plan, hvor EU ønsker at blive klimaneutral i 2050. "Klimaneutral" betyder, at EU ikke vil udsende flere drivhusgasser, end de kan absorbere.

Hvorfor er det vigtigt?

Ambition: EU har sat et klart og ambitiøst mål om at skære ned på drivhusgasemissionerne med mindst 55% inden 2030 (sammenlignet med 1990 niveauer). Dette er et stort skridt fremad fra deres tidligere mål.

Hele økonomien er involveret: Planen dækker alt fra hvordan vi producerer vores mad til hvordan vi transporterer os og hvordan vores energi produceres.

Stimulerer grøn innovation: Ved at investere i grønne teknologier og skabe en efterspørgsel efter bæredygtige produkter og tjenester, bliver virksomheder i EU motiverede til at innovere og udvikle løsninger, der kan eksporteres globalt.

Jobskabelse: Den grønne pagt sigter mod at skabe job inden for vedvarende energi, renovering af bygninger for at gøre dem mere energieffektive, og inden for bæredygtigt landbrug.

Sætter en standard: EU, som en af verdens største økonomier, kan inspirere andre lande og regioner til at følge trop og forpligte sig til lignende klimaindsatser.

Så selvom klimaforandringer kan virke som et stort og uoverstigeligt problem, er der håb! Store økonomiske magter som EU tager føringen, hvilket viser, at når der er vilje, er der også en vej.

Hvad kan DU gøre for at hjælpe med at hjælpe med verdensmålet?

Du behøver ikke at være en verdensleder eller en klimaekspert for at gøre en forskel. Her er nogle konkrete skridt, du som ung kan tage for at hjælpe med at bekæmpe klimaforandringer:

Reducer dit forbrug: Tænk over, hvad du køber. Er det noget, du virkelig har brug for? Kan det genbruges eller genanvendes? At købe mindre og vælge varige produkter kan reducere dit klimaaftryk.

Spis grønt: Overvej at spise mindre kød eller skifte til en overvejende plantebaseret kost. Husdyravl, især oksekød, har en betydelig klimapåvirkning.

Grøn transport: Cykl, gå eller brug offentlig transport i stedet for bilen. Hvis du en dag får bil, kan du overveje en elbil eller hybrid.

Støt bæredygtige brands: Køb produkter fra virksomheder, der har en stærk bæredygtighedsprofil. Dit forbrug kan sende et signal til virksomheder om, at bæredygtighed er vigtigt.

Lær og uddan: Bliv mere informeret om klimaforandringer. Jo mere du ved, desto bedre kan du argumentere for klimahandling og påvirke andre.

Engager dig: Deltag i klimaaktioner, demonstrationer, eller overvej at blive en del af en ungdomsgruppe, der arbejder med miljø- og klimaspørgsmål.

Snak med dine forældre: Måske kan din familie skifte til grønnere energikilder hjemme, som solpaneler, eller overveje mere energieffektive apparater.

Stem!: Når du bliver gammel nok til at stemme, støt politikere og partier, der prioriterer klimaindsatsen højt.

Minimer affald: Brug genbrugelige flasker, poser og beholdere. Komposter organisk affald, hvis det er muligt.

Del din viden: Brug sociale medier til at sprede budskabet om klimaforandringer og vigtigheden af at handle.

Husk, hver eneste handling tæller. Hvis mange mennesker tager små skridt, kan det føre til store forandringer!

Nu er det tid til at lave et par opgaver og tænke over hvad vi lige har lært.

Arbejdsopgaver

1. Dagbog: Skriv en dagbog i en uge, hvor du noterer, hvad du gør for at reducere dit klimaaftryk.
2. Debat: Hold en klasse-debat om fordele og ulemper ved forskellige vedvarende energikilder.
3. Filmvisning og analyse: Se en dokumentar om klimaforandringer og skriv en anmeldelse, hvor du reflekterer over filmens budskab.
4. Case-study: Undersøg et land eller en by, der har haft succes med klimaindsats. Hvad kan vi lære af dem?
5. Kreativ opgave: Lav en plakat, video eller præsentation, der opfordrer folk til at handle mod klimaforandringer.
6. Gruppeprojekt: Research lokale initiativer, der bekæmper klimaforandringer. Præsenter jeres fund for klassen.

Her starter ideerne til lærerne:

Ideer til læreren:

- Gæstetalere: Inviter lokale miljøaktivister eller eksperter ind for at tale om klimaindsats i det lokale samfund.
- Film: Vis dokumentarer om klimaforandringer og diskutér dem bagefter.
- Ekskursion: Planlæg en tur til lokale bæredygtige initiativer, som f.eks. en vindmøllepark eller et bæredygtigt landbrug.
- Spil og simuleringer: Brug online ressourcer som klimasimuleringsspil, hvor eleverne kan tage beslutninger og se konsekvenserne af deres valg.
- Debat: Organiser en debat i klassen om fordele og ulemper ved forskellige klimaindsatsstrategier.